

MØTEREFERAT

Møte i: Ideverksted - Forum for urfolksspørsmål i
bistanden

Møtedato: 11.04.2011.

Arkivref.: 2010/31 TLI000/473

Møteleder/referent: Sidsel Saugestad/Terje
Lilleeng

Til stede: Georges Midré, Bjørg Evjen, Sidsel Saugestad, Håkon Fottland, Ingrid Hovda Lien, Trine Eide, Else Boine, Christine Smith-Simonsen, Lise Nordbrønd, Priscilla Boakye, Hildegunn Bruland, Henry Minde, Britt Ekeli, Ketil Lenert Hansen, Line Skum, Torjer Olsen og Terje Lilleeng.

Referat fra Forum for urfolksspørsmål i bistands verksted 11. april 2011 om Forumets framtid

Bakgrunn for møtet

Forum for urfolksspørsmål i bistanden ble vedtatt opprettet i 1999 med hjemsted på Senter for samiske studier, UiT. NORAD har støttet tiltaket som skulle (jf. Retningslinjer 2004):

... fungere som faglig møteplass for frivillig organisasjoner, urfolksmiljøer, forskningsmiljøer og de deler av den offentlige forvaltningen som er opptatt av den norske urfolksinnsatsen i Sør. ...

Forumet ledes av et råd, hvor forskningsmiljøer, de frivillige organisasjonene og samiske miljøer er representert.

Forum for urfolksspørsmål i bistanden avslutter sin siste tre-årige prosjektperiode i 2011 og har nylig blitt evaluert og rapporten gir flere anbefalinger for en mulig ny prosjektperiode med oppstart i 2012. (se evalueringsrapporten på <http://uit.no/sesam/forum>). Forumet inviterte alle interesserte og engasjerte ved UiT til diskusjon om hvordan UiT kan arbeide med tema *urfolksspørsmål i bistanden* i tiden framover.

Når vi ser tilbake på tiåret må vi konstatere at et økt norsk fokus på *urfolks rettigheter* har blitt fulgt av et redusert fokus på *urfolk i bistanden*. Om en eksempelvis leter etter "urfolk" i UD's statsbudsjett for 2011 så er dette tematisert omtrent utelukkende innen Nordområdesatsingen i programområdet for Utenriksforvaltning (02), og ikke for Internasjonal bistand (03). Norsk bistand fordeles selvfølgelig fortsatt til støtte for urfolk, men relasjonene til bistandens mål og framdrift har blitt svakere. En har i tiåret også sett andre grunnleggende endringer i hvordan bistand håndteres politisk og administrativt, både globalt og i Norge.

I lys av denne utviklingen er det sentralt for Forumets arbeid å vurdere hvordan tema *urfolk i bistanden* kan utvikles som interessefelt for engasjement, solidaritet, forskning og utdanning – i et bistandspolitisk landskap som er under endring.

Gitt at målsettingen er påvirke norsk bistand til å gi mer og bedre støtte til urfolk, hva kan Universitet i Tromsø bidra med:

- I hvilken grad er *urfolk i bistanden* et tema i forskning og utdanning ved UiT?
- Har UiT forskning/utdanning på samiske tema med relevans for *urfolk i bistanden*? (komparative studier)
- Er *urfolk i bistanden* et felt for UiTs solidaritetsvisjon?

Åpning av møtet og innlegg

Sidsel Saugestad, leder av Fagrådet til Forum for urfolksspørsmål i bistanden ønsket velkommen, og deltakerne presenterte seg. Saugestad holdt deretter innlegg om bakgrunn for Forum samt behovet for et fokus på urfolk i bistanden. Hun la vekt på at Forumet fylte et behov da det ble opprettet, har fungert godt som en møteplass for å få frem nye tanker om hvordan norsk-samiske erfaringer kan brukes for å nå urfolk i bistanden. Men vi må samtidig spørre oss om kanskje er andre møteplasser som fyller noe av de samme funksjonene. Dersom Forumet skal søke ny avtale vil det også være nødvendig at nye personer blir engasjert i Forumets arbeid. Blant det som taler for ny avtale er:

- Norge i særstilling når det gjelder urfolksforskning.
- Norge i særstilling på å fronte urfolksrettigheter internasjonalt.
- Norge fremhever egne erfaringer fra norsk-samiske relasjoner.

Håkon Fottland fulgte opp med en analyse som viste at bortsett fra nordområdesatsningen, så gis urfolksspørsmål lite plass i statsbudsjettet og stortingsmeldinger. Fottland viste til St.meld 14 (2010-2011), hvor stat til stat samarbeid er nedtonet, men hvor frivillige organisasjoner fortsatt har en rolle i urfolksbistand. Fottland viste også til at mens Norad/UD har hovedfokus på klima og miljø, har Danida i Danmark bredere problemstillinger.

Georges Midré tok opp evalueringen av Forum for urfolksspørsmål i bistanden fra 2010. Forumkonferansen 2010 var sentral i evalueringen som i hovedsak gir et positivt bilde av Forumets aktiviteter. Evalueringen viste til at en del respondenter opplevde at konferansen var litt for akademisk samt at urfolksstemmer bør ha en mer sentral plass. Midré stilte spørsmål om Forum bør utvikle seg til å bli mer aktivistisk i stil? Midré påpekte også at Forum for urfolksspørsmål i bistanden gjerne hadde sett en tettere dialog med oppdragsgiver Norad for å bedre norsk urfolksbistand.

Diskusjon

Henry Minde påpekte at evalueringen av Forum for urfolksspørsmål i bistanden tar utgangspunkt i problemstillinger vi må ta hensyn til. Grensedragning mot Galdus virksomhet blir også viktig. Hvordan kan Galdu og Forum støtte opp om hverandres virksomhet? FNs konferanse om urfolk i 2014 krever kunnskapsprodusert forskning i forkant, og dette bør Forum bidra til. En ny søknad bør også skape mulighet for at Forum kan delta på FNs konferanse i 2014.

Bjørge Evjen viste til at Forumet ved oppstart hadde som mandat og diskutere politiske, faglige og bistandsmessige problemstillinger på årlige konferanser. De samiske erfaringer og urfolk til urfolk samarbeid har vært en viktig dimensjon i Forumets virksomhet. Evjen stilte spørsmål ved om vi etter 10 år merker en konferansetretthet i Forumet? Evjen reiste også spørsmål om Forum som har hatt sterkt fokus på rettigheter også bør fokusere mer på solidaritet.

Line Skum påpekte at enkelte områder trenger særskilt fokus. Landrettigheter er blant slike da tap av rettigheter truer urfolks kultur og åndelighet. Skum påpekte også at Norge har et særskilt ansvar siden myndighetene ønsker å ha en ledende rolle når det gjelder internasjonale urfolksspørsmål.

Priscilla Bokaye påpekte at Forumkonferansene har vært svært nyttig for studentene ved UiT og bør derfor opprettholdes. Sidsel Saugestad lanserte tanken om at konferansen kan arrangeres annet hvert år dersom en ny avtaleperiode inngås.

Christine Smith-Simonsen påpekte at sør-fokuset ved UiT er svekket de siste årene., i takt med at nordområdene er blitt et dominerende satsingsområde

Ingrid Hovda Lien påpekte at begrepet bistand kan oppleves som begrensende for forskere som forsker på urfolk. Ikke alle som driver med urfolksforskning driver med bistandsrelatert forskning.

Britt Vigdis Ekeli påpekte avslutningsvis at UiT har et ansvar for å bidra til internasjonal solidaritetsarbeid, og at vi bør gå inn i prosjekter hvor vi både kan gi og ta. Forumet bør derfor videreføres i en eller annen form. Ekeli påpekte i likhet med flere andre som hadde ordet i debatten at en ny avtaleperiode for Forumet også må ha et fokus på forskningsaktivitet og kunnskapsproduksjon.

Tromsø, 13.4.2011

Terje G. Lilleeng
Rådgiver